

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัย เรื่อง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับความคิดทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของกลุ่มนักเรียนผู้เริ่มมีสิทธิเลือกตั้ง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยมีการนำเสนอสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนผู้เริ่มมีสิทธิเลือกตั้ง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี

1.1.2 เพื่อศึกษาความคิดทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนผู้เริ่มมีสิทธิเลือกตั้ง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 368 คน แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ที่เริ่มมีสิทธิในการเลือกตั้งในปี 2552 จากโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 333 คน และกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 35 คน โดยผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน 3 แห่งในจังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มเป้าหมายโรงเรียนเดียวกันกับการวิจัยเชิงปริมาณ สำหรับกลุ่มตัวอย่างวิจัยเชิงคุณภาพได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้างและกำหนดประเด็นในการเปิดเวทีแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีอาจารย์ของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ช่วยเก็บข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ โดยสถิติที่ใช้คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปบางประการของนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.4 เป็นนักเรียนหญิง และเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.4) มีอายุ 18 ปี ที่เหลือร้อยละ 3.6 มีอายุ 19 ปี ส่วนใหญ่ มีจำนวนพี่น้อง 1 - 2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 โดยนักเรียนเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.9) เป็นบุตรคนที่ 1 รองลงมา (ร้อยละ 31.5) เป็นบุตรคนที่ 2 ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ (ร้อยละ 88.3) ส่วนเขตอำเภอที่พักอาศัย พบว่า นักเรียนพักอาศัยอยู่ในเขตอำเภotáม่าง, เมืองกาญจนบุรี, และท่ามะกา มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 29.4, 21.9 และ 20.1 ตามลำดับ รองลงมาอยู่ในเขตอำเภอพนมทวน, ทองผาภูมิ, ไทรโยค, ด่านมะขามเตี้ย และบ่อพลอย คิดเป็นร้อยละ 12.0, 6.0, 3.9, 3.9 และ 1.5 ตามลำดับ ส่วนอำเภอห้วยกระเจา, สังขละบุรี, เลขาขวัญ และศรีสวัสดิ์ มีนักเรียนพักอาศัยอยู่จำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 0.3

ในส่วนของ การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน การทำกิจกรรมของนักเรียน ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ของนักเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.0) ได้มีกิจกรรมช่วยงานที่บ้านหลังเลิกเรียน ได้แก่ การทำงานบ้าน, ช่วยค้าขาย, ทำไร่ - ทำสวน, ดูแลน้อง เป็นต้น ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนก็ให้ผลคล้ายกันคือ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.4) ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับทางโรงเรียน เช่น การออกค่ายอาสาต่าง ๆ การร่วมขบวนรณรงค์ต่าง ๆ และการเข้าชมรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในส่วนของการเข้าเป็นคณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.9) ไม่ได้เป็นคณะกรรมการนักเรียน ความเกี่ยวข้องทางการเมืองของนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีญาติพี่น้องที่เป็นหรือเคยเป็นนักการเมืองในระดับชาติ ส่วนในระดับท้องถิ่นก็ให้ผลคล้ายคลึงกันคือส่วนใหญ่ไม่มีญาติพี่น้องเป็นหรือเคยเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่น

1.3.2 การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจะทำให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวทางการเมือง และส่งผลต่อความคิด การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งแหล่งของข้อมูลข่าวสารก็มีหลายช่องทางและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ผลการติดตามข้อมูลข่าวสาร ดังแสดงในตารางที่ 2 พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนมีหลายช่องทาง โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.2) มีการรับรู้ข่าวสารตั้งแต่ 2 แหล่งขึ้นไป ที่เหลือติดตามข้อมูลข่าวสารจากช่องทางเดียว ได้แก่ โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, อินเทอร์เน็ต, ป้ายโฆษณา, วิทยุ และหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 22.2, 7.2, 4.5, 18.5, 0.3 และ 0.3 ตามลำดับ โดยมีผู้ที่ไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองเลย ร้อยละ 1.8 เนื่องจากมีความเมื่อนายส่วนผู้ที่ติดตามข่าวสารด้านการเมืองมีความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารใกล้เคียงกันคือ 2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์, มากกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์ และน้อยกว่า 2 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 38.4, 32.1 และ 27.6 ตามลำดับ ส่วนการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับผู้อื่น พบว่า เกือบครึ่งหนึ่ง

(ร้อยละ 42.3) มีการสนทนากับพ่อแม่บุคคลในครอบครัว รองลงมา (ร้อยละ 22.2) มีการสนทนากับเพื่อนฝูง ร้อยละ 16.3 ไม่มีการสนทนา ส่วนที่เหลือมีการสนทนากับพ่อแม่ - เพื่อน, พ่อแม่ - ครู อาจารย์ - เพื่อน , ครูอาจารย์, และครูอาจารย์ - เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 12.6, 3.6, 2.4 และ 0.6 ตามลำดับ ซึ่งถือนักเรียนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยไมรอน ไวน์เนอร์ อ้างใน เสน่ห์ (2524) รายงานว่าการติดตามข่าวสารการเมือง การถกเถียงแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาทางการเมือง ก็ถือว่ามีส่วนร่วมทางการเมือง

ด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเมืองในโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.9) มีการเรียนการสอน ที่เหลือ (ร้อยละ 11.1) ไม่มีการสอนเรื่องการเมืองในโรงเรียน ในด้านการประชาสัมพันธ์ก่อนการเลือกตั้งในโรงเรียนนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ก่อนการเลือกตั้งไม่มีการประชาสัมพันธ์จากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 67.9 ส่วนร้อยละ 32.1 มีการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนก่อนการเลือกตั้ง ดังนั้น ก่อนการเลือกตั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม รวมถึงให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลักดันให้บุคคลในครอบครัวเห็นความสำคัญและไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ดังเช่นทิพากรและคณะ (2553) รายงานว่า ความคิดทางการเมืองเกิดขึ้นลอย ๆ ไม่ได้แต่จะเกิดขึ้นจากบริบทสิ่งแวดล้อม เช่น สภาพอากาศ สถานการณ์ทางสังคม/การเมือง การเลี้ยงดูของครอบครัว และการศึกษา

1.3.3 ความคิดทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

1) ด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด การแสดงออกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งนักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.1) มีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ว่าต้องมีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ส่วนกรณีที่มีผู้มีสิทธิไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและไม่ได้แจ้งเหตุแห่งการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทำให้ผู้นั้นเสียสิทธิทางการเมืองบางประการ นั้น นักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.2) ทราบข้อมูลแต่ไม่ครบทุกข้อ มีผู้ที่ทราบข้อมูลครบทุกข้อเพียงร้อยละ 9.0 และผู้ที่ไม่ทราบข้อมูลเลยมีจำนวนร้อยละ 13.8 การแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในอนาคตของนักเรียน พบว่าเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.4) ไม่คิดที่จะลงเล่นการเมืองในอนาคต เนื่องจากมีความเบื่อหน่ายและไม่ชอบการเมือง และหากต้องลงเล่นการเมืองจะลงสมัครในระดับใด พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.5) จะลงเล่นการเมืองในระดับท้องถิ่น ส่วนความรู้เกี่ยวกับระยะเวลาการอยู่ในวาระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.4) ทราบว่าอยู่ในวาระคราวละ 4 ปี ที่มาของนายกรัฐมนตรีนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.8) ต้องการนายกรัฐมนตรีที่มาจากกาเลือกตั้ง เนื่องจากเห็นว่าเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น นายกรัฐมนตรีต้องมาจากเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน มีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 4.2) ที่ต้องการนายกรัฐมนตรีที่มาจากแต่งตั้งเพราะหากมีการแต่งตั้งจะได้

เลือกคนดีมาเป็นนายกรัฐมนตรีส่วนการให้ความสำคัญในการเลือกตั้งต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.9) เห็นว่ามีความสำคัญมาก ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา นั้นนักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.8) เห็นว่ายังมีการซื้อสิทธิขายเสียงกันอยู่ โดยมี นักเรียนร้อยละ 21.9 เคยพบเห็นการซื้อสิทธิขายเสียง

2) ด้านความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ของนักการเมือง พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการทำหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.0) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา (ร้อยละ 30.0) อยู่ในระดับพึงพอใจมาก และไม่มีความคิดเห็นร้อยละ 19.8 ส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 2.1) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย ส่วนระดับความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ของรัฐบาลชุดปัจจุบัน พบว่า เกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57.7) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง รองลงมาไม่มีความคิดเห็น, พึงพอใจมาก และพึงพอใจน้อย ร้อยละ 22.5, 12.0 และ 7.8 ตามลำดับ ในส่วนของระดับความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ ก็ให้ผลคล้ายคลึงกัน พบว่าเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.2) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง รองลงมาไม่มีความคิดเห็น, พึงพอใจน้อย และพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 24.0, 13.8 และ 9.0 ตามลำดับ จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชากรไทย พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเพราะความต้องการสนับสนุนและส่งเสริมประชาธิปไตยโดยพิจารณาเลือกพรรคการเมืองมากกว่าตัวบุคคลและพบว่าผู้ใช้สิทธิในเขตเมือง ไปใช้สิทธิในอัตราที่สูงกว่าผู้ที่อยู่เขตนอกเมือง ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องให้บุคคลไปใช้สิทธิซึ่งแสดงออกมาเป็นสหสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการไปใช้สิทธิหรือออกเสียงเลือกตั้งประกอบด้วย ความรู้ทางการเมือง การตอบสนองต่อสื่อรณรงค์หาเสียง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการได้รับเงินจากการเลือกตั้งและความรู้สึกคุ้มค่ากับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

1.3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

1) ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักเรียนมีหลายช่องทาง โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.2) มีการรับรู้ข่าวสารตั้งแต่ 2 แหล่งขึ้นไป ที่เหลือติดตามข้อมูลข่าวสารจากช่องทางเดียว ได้แก่ โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, อินเทอร์เน็ต, ป้ายโฆษณา, วิทยุ และหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 22.2, 7.2, 4.5, 1.5, 0.3 และ 0.3 ตามลำดับ โดยมีผู้ที่ไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองเลย ร้อยละ 1.8 เนื่องจากมีความเบื่อหน่าย ส่วนผู้ที่ติดตามข่าวสารด้านการเมืองมีความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารใกล้เคียงกันคือ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์, มากกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์ และน้อยกว่า 2 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 38.4, 32.1 และ 27.6 ตามลำดับ ส่วนการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับผู้อื่น พบว่า เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 42.3) มีการสนทนากับพ่อแม่บุคคลในครอบครัว รองลงมา (ร้อยละ 22.2) มีการสนทนากับเพื่อนฝูง ร้อยละ 16.3 ไม่มี

การสนทนา ส่วนที่เหลือมีการสนทนากับพ่อแม่ - เพื่อน, พ่อแม่ - ครูอาจารย์ - เพื่อน, ครูอาจารย์, และครูอาจารย์ - เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 12.6, 3.6, 2.4 และ 0.6 ตามลำดับ ด้านการเรียนการสอน เกี่ยวกับการเมืองในโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.9) มีการเรียนการสอนเรื่องการเมืองในโรงเรียน ในด้านการประชาสัมพันธ์ก่อนการเลือกตั้งในโรงเรียนนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ก่อนการเลือกตั้ง ไม่มีการประชาสัมพันธ์จากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 67.9

2) ด้านการมีส่วนร่วมและการแสดงออกทางการเมือง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.1) ไม่เคยเข้ารับฟังการหาเสียงของพรรค เช่นเดียวกับการเข้าร่วมชุมนุมเพื่อประท้วงหรือเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ พบว่าเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.6) ไม่เคยเข้าร่วมชุมนุม และการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.0) ไม่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีเพียงร้อยละ 9.0 เท่านั้น ที่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของบุคคลในครอบครัวที่มีสิทธิเลือกตั้ง พบว่า ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิครบทุกคน คิดเป็นร้อยละ 86.2 ส่วนที่ไปใช้สิทธิแต่ไม่ครบทุกคน และไม่ไปใช้สิทธิเลย คิดเป็นร้อยละ 11.1 และ 2.7 ตามลำดับ และจากการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 97.0 ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ก็ไปใช้สิทธิในการเลือกคณะกรรมการนักเรียนทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 94.0

1.3.5 การที่กลุ่มเยาวชนแสดงออกถึงทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักการเมือง และการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย พบว่า นักเรียนเกือบครึ่งหนึ่ง มีระดับความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ ของนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57.7) มีความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ของรัฐบาลชุดปัจจุบัน และการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ในส่วนของการเลือกตั้งนักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.8) เห็นว่ายังมีการซื้อสิทธิขายเสียงกันอยู่ โดยมีนักเรียนร้อยละ 21.9 เคยพบเห็นการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง ซึ่งอาจมีผลต่อการตัดสินใจในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยพบว่านักเรียนเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.4) จะไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งในอนาคต

1.3.6 การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.0) ยังไม่เคยไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อาจเนื่องมาจากในช่วงที่นักเรียนมีสิทธิเลือกตั้งแล้ว แต่ยังไม่อยู่ในช่วงประกาศให้มีการเลือกตั้งทั่วไป แต่ก็มีนักเรียนจำนวนร้อยละ 27.9 เคยเข้ารับฟังการหาเสียงของพรรคการเมือง

**ผลการศึกษาของการวิจัยเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับ
ความคิดทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของกลุ่มนักเรียนผู้เริ่มมีสิทธิเลือกตั้ง ระดับ
มัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี**

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นดังนี้

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยเกี่ยวกับความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนต้องสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองการปกครอง และมีส่วนในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลด้วย เนื่องจากจะรับรู้เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของบ้านเมืองและการดำเนินงานนโยบายของรัฐบาลว่าเป็นไปตามที่ได้แถลงไว้กับประชาชนหรือไม่ซึ่งเป็นช่องทางในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้ และเป็นหน้าที่ของนักเรียนควรจะต้องให้ความสำคัญกับการรับฟังติดตามข่าวสารทางการเมืองและนักเรียนจะต้องเป็นผู้ส่งข่าวสาร หากพบเห็นความเดือดร้อนของประชาชนหรือสิ่งผิดปกติทางสังคม โดยผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดได้รับทราบเพื่อนำเข้าสู่สภาพิจารณาหรือเพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐบาลในการกำหนดเป็นนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนได้ตรงกับความต้องการ

2. ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่นักเรียนควรมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองหรือเสนอความต้องการของตนเองผ่านผู้นำ อาจารย์ หรือกลุ่มเพื่อนนักเรียน เพราะที่ผ่านมามักจะไม่มีเวทีที่เปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะบางครั้งนักเรียนไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเนื่องด้วยมีกฎและระเบียบของโรงเรียนที่มีข้อห้าม ดังนั้น ในเมื่อกฎหมายรัฐธรรมนูญให้สิทธิกับนักเรียนกลุ่มนี้แล้วก็ควรให้เวทีแสดงความคิดเห็น และรับฟังข้อคิดเห็นที่เกิดจากกลุ่มนักเรียนผู้เริ่มมีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อที่นักเรียนจะได้นำเสนอปัญหาหรือความต้องการไปเป็นองค์ประกอบในนโยบายหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจและเห็นด้วยกับกระบวนการกล่อมเกลாதทางการเมือง ที่จะทำให้นักเรียนได้เข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และสามารถร่วมพัฒนาความคิด ในระบอบประชาธิปไตยที่ดีขึ้น เนื่องจากระบอบประชาธิปไตยที่ดียังต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างที่เป็นปัจจัยต่อการพัฒนาประชาธิปไตย การกล่อมเกลาททางการเมืองก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาใช้ในโรงเรียนเพราะจะได้พัฒนานักเรียนให้มีวิสัยทัศน์ที่ดีและถูกต้องได้ปฏิบัติทางการเมือง เช่น การให้ข่าวสารทางการเมืองและการปลูกฝังค่านิยมทางด้านการเมืองแก่นักเรียน โดยมีสื่อกลางทำหน้าที่สำคัญ ได้แก่ โรงเรียน ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มศาสนา ยกตัวอย่าง ในครอบครัวของนักเรียน ซึ่งเป็นสถาบันสำคัญต่อการเรียนรู้ทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองและความคิดทางการเมือง โดยนักเรียนจะเพิ่มเติมทัศนคติ ความเชื่อ ตลอดจนค่านิยมที่เกี่ยวกับการเมืองได้รับการถ่ายทอดจากคนในครอบครัวด้วยการยอมรับ การ

กลุ่มেলাทางการเมืองในระบบสถานศึกษา ซึ่งสามารถสร้างด้วยการทำหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับระบอบประชาธิปไตย และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ทางการเมือง และเป็นพลเมืองของชาติที่มีความเข้าใจต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การสร้างกิจกรรมหรือพิธีการที่เกี่ยวข้องให้เห็นว่าการทำกิจกรรมภายใต้แนวคิดในระบอบประชาธิปไตยเพื่อการปลูกฝังความคิดแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการกลุ่มেলাทางการเมืองอีกส่วนคือ ครูผู้สอน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการยอมรับของนักเรียน ครูผู้สอนควรมีศักยภาพต่อการให้ความรู้ด้านประชาธิปไตยที่ดี

4. ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่มีโอกาสลงชื่อถอดถอนนักการเมืองในตำแหน่งต่าง ๆ หากพบการทุจริต ไม่โปร่งใส เนื่องจากการทุจริตเป็นสาเหตุก่อให้เกิดปัญหาของบ้านเมือง ดังนั้น นักการเมืองในทุกระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับสูงของรัฐบาล ควรที่จะเป็นคนดีมีคุณธรรม มีความโปร่งใส ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งในรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า 20,000 คน สามารถลงลายมือชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ รวมทั้งการลงชื่อสามารถแสดงออกในทางการเมืองแบบหนึ่ง ในสังคมประชาธิปไตย ตลอดจนเพื่อจะได้เลือกคนดีเข้ามาแทน และจะเป็นการทำให้การทุจริตน้อยลง เพราะถ้าหากว่านักเรียนผู้เริ่มมีสิทธิเลือกตั้งทำการถอดถอนได้ การเมืองก็จะดีและโปร่งใสมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้นักการเมืองไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวแต่จะเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนมากขึ้น

5. ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการชุมนุมประท้วงรัฐบาลของประชาชน คือการแสดงออกของประชาธิปไตย แบบภาคประชาชนและประชาชนมีส่วนร่วม เนื่องจากรัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเสนอความคิดเห็นได้แต่ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย รวมทั้งการชุมนุมของประชาชนเป็นเสรีภาพของประชาชนชาวไทยแต่ต้องชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนรัฐไม่สามารถทำได้ แต่เพื่อความสงบรัฐสามารถประกาศใช้พระราชกำหนดได้ นอกจากนี้การประท้วงยังนำมาเพื่อความถูกต้องและเป็นการแสดงออกของประชาธิปไตยภาคประชาชนและแบบมีส่วนร่วม

6. ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการช่วยตรวจสอบดูแล การทำงานของนักการเมืองในระดับต่าง ๆ ถือเป็นหน้าที่ของนักเรียนทุกคน เนื่องจากงบประมาณที่รัฐบาลใช้จ่ายมาจากภาษีของประชาชนในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญ ประชาชนทุกคนเป็นผู้เสียภาษีต้องช่วยกันตรวจสอบดูแลการทำงานของภาครัฐให้ใช้ภาษีของประชาชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการป้องกันการทุจริต และการตรวจสอบของประชาชนเป็นการกำกับไม่ให้ นักการเมือง โกงกินหรือเบียดบังงบประมาณ

7. ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ย่อมมีอำนาจที่จะบริหารงานประเทศได้ทุกอย่าง ตามที่รัฐบาลเห็นควร แต่รัฐบาลจะใช้ระบบเผด็จการในการบริหารงานบ้านเมืองไม่ได้ ต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งนักการเมืองต้องบริหารงานบ้านเมืองด้วยความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม และรัฐบาลต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งการบริหารของรัฐบาลต้องมองถึงผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นที่ตั้ง

8. ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีตัวแทนของประชาชน เข้าไปตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล จะเป็นการช่วยปกป้อง การกระทำทุจริตของภาครัฐ เนื่องจากงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินเป็นเงินที่ได้มาจากภาษีของประชาชน ดังนั้น ต้องช่วยกันตรวจสอบดูแลการทำงานของภาครัฐ ให้ใช้ภาษีของประชาชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนโดยส่วนรวม รวมทั้งเพื่อป้องกันการทุจริต และงบประมาณจะได้ใช้ให้ถูกต้อง และการตรวจสอบของประชาชน

9. ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย และมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง เป็นเหตุให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง กล่าวคือ ควรปล่อยให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน และการกระทำใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายความมั่นคงของประเทศ และไม่กระทบสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และรักษาศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่การปิดหูปิดตาของประชาชน การเบี่ยงเบนข้อมูลข้อเท็จจริงทางการเมือง ทำให้เกิดการต่อต้านมากขึ้น เนื่องจากในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ทุกคนย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แต่ความคิดเห็นนี้อาจแตกต่างกัน

10. ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศไทย มีสาเหตุมาจากการที่นักการเมืองขาดคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อบ้านเมือง และมุ่งเห็นผลประโยชน์ การแสวงหาอำนาจ ปกป้องพวกพ้อง เนื่องจากประเทศไทยได้เกิดปัญหาในการพัฒนาประเทศ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากนักการเมืองเป็นผู้กระทำ โดยขาดจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อที่ดีต่อประเทศชาติและประชาชน ในทางความเป็นจริงถ้าระบบการเมืองโดยเฉพาะนักการเมืองควรมีคุณธรรมและจริยธรรมที่สูงส่ง จะส่งผลทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยและการพัฒนาประเทศบรรลุความสำเร็จ ปราศจากความขัดแย้งทางความคิด ไม่เกิดการแบ่งฝ่าย ไม่เกิดความรุนแรง ไม่เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน และประเทศไทยจะเป็นประเทศที่น่าเชื่อถือในสายตาของชาวต่างชาติ

ผลการแสดงความคิดเห็นจากการจัดเวทีแสดงความคิดเห็น (Focus Group)

1. ความคิดเห็นทางการเมือง

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า การเมืองปัจจุบันมีปัจจัยหลักอยู่สามประการคือ ผลประโยชน์ การแสวงหาอำนาจ และพวกพ้องญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นธุรกิจทางการเมืองโดยอ้างปัญหาของประชาชน ปัญหาของประเทศที่เกิดขึ้นมีสาเหตุจากการเมืองรังแกและขาดคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมืองที่ดี มีการทุจริตอย่างร้ายแรงจนกลายให้เกิดค่านิยมที่ขอมรับการทุจริต ซึ่งอนาคตจะเป็นผลเสียทางสังคมและประเทศชาติอย่างร้ายแรงถ้าไม่รักษาและแก้ไขสังเกตได้จากการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลที่ทุจริตหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนแต่ก็ไม่สามารถช่วยอะไรได้เมื่อมีการยกมือในสภาเสียงข้างมากก็ผ่าน จึงเป็นเรื่องหน้าวิบัติระบอบประชาธิปไตยที่เป็นเผด็จการรัฐสภาและรัฐบาลขาดความมั่นคงเพราะเป็นรัฐบาลผสมที่พรรคเล็กสามารถต่อรองทางการเมืองกำหนดพรรคใหญ่ให้ยอมได้

2. แนวความคิดสิทธิเสรีภาพหน้าที่

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า สิ่งที่มีรูปร่างซึ่งมีอยู่ในตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดหรือเกิดขึ้นโดยกฎหมายเพื่อให้มนุษย์ได้รับประโยชน์และมนุษย์จะเป็นผู้เลือกใช้สิ่งนั้นเองโดยไม่มีผู้ใดบังคับได้เช่นสิทธิของนักเรียนได้แก่ได้เรียนหนังสือตามที่โรงเรียนได้จัดให้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานได้รับการบริการต่าง ๆ ตามที่โรงเรียนจัดให้ ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายการวิจัยมีความเข้าใจเกินร้อยละ 80 ส่วนที่เหลือขาดความใส่ใจที่จะรับรู้ เสรีภาพ หมายถึง การใช้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างอิสระแต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบสิทธิของผู้อื่นซึ่งหากผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขตจนก่อความเดือดร้อนต่อผู้อื่น ก็ย่อมถูกดำเนินคดีตามกฎหมายในการศึกษาเสรีภาพของนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียน ได้แก่ การทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจในช่วงเวลาพัก หน้าที่ หมายถึงการกระทำหรือการละเว้นการกระทำเพื่อประโยชน์โดยตรงของการมีสิทธิหน้าที่เป็นสิ่งที่บังคับให้มนุษย์ในสังคมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคมหรือกฎหมายบัญญัติไว้ จะไม่ปฏิบัติตามไม่ได้ ส่วนสิทธิเสรีภาพเป็นสิ่งที่มนุษย์มีอยู่แต่จะใช้หรือไม่ก็ได้ ดังนั้น หน้าที่ของนักเรียนต้องเรียนหนังสือและปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน

3. แนวคิดเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า การใช้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างอิสระ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบต่อสิทธิของผู้อื่นซึ่งผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขตจนก่อความเดือดร้อนต่อผู้อื่นก็ย่อมถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย สิ่งนี้ คือ เสรีภาพที่ถูกต้องในหลักการของระบอบประชาธิปไตย

4. แนวคิดความเท่าเทียมในระบอบประชาธิปไตย

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า มนุษย์เกิดมาเท่าเทียมกันสิทธิมนุษยชนให้อำนาจประชาชนได้ใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ในความเป็นจริงสภาพบทบาทของการเมืองได้ทำลายความเสมอภาคของประชาชนออกเป็นกลุ่มดังนี้ คือ กลุ่มอภิสิทธิ์ชน (นักการเมือง, ทหารดี, ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่) กลุ่มชนชั้นกลาง (ประชาชนทั่วไป, ข้าราชการระดับกลางถึงล่าง) กลุ่มชนชั้นระดับรากหญ้า ทั้งนี้ เกิดจากนโยบายประชานิยมใช้การบริโภคกับเม็ดเงินมาเป็นตัวกำหนด ส่งผลทำให้การเมืองไทยไม่สามารถหลุดพ้นจากการซื้อสิทธิขายเสียง ได้ดูเหมือนเสมอภาคแต่ไม่เสมอภาคอย่างแท้จริง

5. ประเด็นแนวความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่าคิดเห็นร่วมกัน คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการให้การศึกษาแก่ประชาชนตลอดจนให้อำนาจแก่ประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง แต่ทุกกรณีต้องอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญและสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ คือ การปิดกั้นและการเบี่ยงเบนทางการเมืองเท่านั้น

6. ประเด็นแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสมอภาค

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า ความเท่าเทียมในเรื่องโอกาสและสวัสดิการที่ประชาชนควรได้รับจากรัฐและมีกฎหมายคุ้มครองโดยไม่เลือกปฏิบัติ แต่ในทางตรงกันข้ามประเทศไทยต้องใส่ใจในเรื่องดังกล่าวให้มากขึ้นเพราะยังมีความเหลื่อมล้ำทางสังคมก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมกับประชาชนที่ด้อยโอกาสและเข้าไม่ถึงซึ่งสวัสดิการ

7. ประเด็นแนวความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความสำคัญอย่างไรในระบอบความเป็นประชาธิปไตย

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่ามนุษย์ทุกคนที่เกิดมาย่อมเท่าเทียมกันสิทธิมนุษยชนให้อำนาจประชาชนได้ใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี รัฐบาลไม่ใช่ผู้ที่มอบสิทธิดังกล่าวแต่เป็นผู้ต้องคุ้มครองสิทธินั้น เสรีภาพต้องอยู่บนรากฐานความยุติธรรม ความอดกลั้นศักดิ์ศรี และความเคารพซึ่งกันและกัน ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ได้และรัฐบาลควรสร้างกฎหมายที่ปกป้องสิทธิมนุษยชนในขณะที่ระบบตุลาการต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน จะช่วยให้กลไกการบริหารบ้านเมืองโดยเฉพาะรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับประชาชนประเทศชาติส่วนรวมมากขึ้นแทนที่จะทำเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง

8. ประเด็นแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งในทุกระดับ

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า การเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรมควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในระบอบประชาธิปไตยสามารถกำหนดรูปแบบของรัฐบาลและทิศทางนโยบายในอนาคตของรัฐบาลและประเทศตน ในปัจจุบันประชาชนไม่เชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้งว่าจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้เพราะยังปรากฏการซื้อสิทธิขายเสียงที่มีความซับซ้อนมากขึ้นอยากแก่การพัฒนาการเลือกตั้งอย่างยั่งยืน

9. ประเด็นแนวความคิดที่มีต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า ผู้ที่ได้รับสิทธิจากประชาชนให้ไปทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติอย่างซื่อสัตย์และรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติประชาชนโดยรวมแต่ในมุมมองของนักเรียนมีแนวคิดว่าผู้แทนฯ ที่ได้รับการเลือกจากประชาชนคนไทยยังขาดคุณภาพ ขาดความซื่อสัตย์ และเป็นได้แค่ลูกจ้างบริษัทกินเงินเดือนรอคอยแต่คำสั่งขาดความเป็นเอกภาพในการตัดสินใจ จึงเห็นควรจะต้องพัฒนาคุณธรรมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มากขึ้นและควรให้ความรู้กับประชาชนควบคู่ไปด้วย

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับความคิดทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของกลุ่มนักเรียนผู้เริ่มมีสิทธิเลือกตั้ง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี สามารถอภิปรายผล ดังนี้

2.1 อภิปรายผลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับความคิดทางการเมือง

ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า

2.1.1 ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ ของนักเรียนโดยส่วนมาก
รับรู้ข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์โดยเฉพาะรายการข่าว ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยเรื่องนี้จะเน้นหน้าที่ในด้านที่เป็นข่าวสารเป็นหลัก โดยเฉพาะข่าวสารทางการเมือง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศและเป็นปัจจัยที่จำเป็นของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง เพราะข่าวสารทางการเมืองจะช่วยให้ระบบการเมืองอื่น ๆ ทำหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น Almond และ Powell (1966 : 10) ทั้งนี้เนื่องจากการที่ประชาชนได้รับความรู้ข่าวสารในทางการเมือง จะทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เป็นผลให้เกิดความเข้าใจในทางการเมืองติดตามมา พุทธิสาธน์ (2535) อ่างใน มยุรี ถนอมสุข (2554 : 194-197) ได้เสนอแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ดังกล่าวจะทำให้รัฐบาลได้รับรู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ทำให้รัฐบาลสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้อง ตรงจุดมากยิ่งขึ้น Choi และ Becker (1987) อ้างใน มยุรี ถนอมสุข (2554 : 16) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อ พบว่าการศึกษาหลายชิ้นที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าการศึกษามีผลต่อการเลือกใช้สื่อ กล่าวคือ คนที่มีการศึกษาสูงจะอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าคนมีการศึกษาค่ำซึ่งจะเลือกที่จะดูโทรทัศน์หรือฟังวิทยุมากกว่า Seare และ Freedman (1967) อ้างใน มยุรี ถนอมสุข (2554 : 16-17) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคล พบว่า กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับระดับการศึกษาและระดับชั้นทางสังคม ซึ่งสามารถใช้อาชีพเป็นดัชนีวัดแทนได้เป็นกลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการทำนายพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนที่ดีที่สุดหรืออาจกล่าวได้ว่าระดับการศึกษาและอาชีพเป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ Mccomb และ Mullins อ้างใน มยุรี ถนอมสุข (2554 : 17) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านการศึกษากับการใช้สื่อมวลชน และการใช้สื่อมวลชนกับความสนใจทางการเมืองพบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงกับการใช้สื่อมวลชน และการใช้สื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง แต่การศึกษามีความสัมพันธ์โดยทางอ้อมกับความสนใจทางการเมือง คือ ผู้มีการศึกษาสูงจะใช้สื่อมวลชนมากขึ้น และจะมีผลให้บุคคลเหล่านี้เกิดความสนใจทางการเมืองด้วย ขณะที่ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างการศึกษากับความสนใจทางการเมืองโดยไม่ผ่านการใช้สื่อมวลชนไม่มี

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่นักเรียนมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน เพราะการบริโภคข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่ไม่มีขอบเขตจำกัดในการนำเสนอข่าวสาร อาทิเช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ หรือสื่อในโลกออนไลน์ทั่วไป ผู้วิจัยมองว่าสื่อในปัจจุบันมีอิทธิพลต่อนักเรียนและประชาชนอย่างยิ่ง ฉะนั้น การบริโภคสื่อจะส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคิดต่าง ๆ ของนักเรียนและประชาชน แต่สิ่งที่สำคัญข่าวสารทางการเมืองหรือสาระสำคัญของความจริงความถูกต้องของสื่อ ความเที่ยงตรงของสื่อ ควรได้รับการสังเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเที่ยงธรรมและถูกต้องก่อนนำเสนอผ่านสื่อทุกแขนงออกสู่สาธารณชน

2.1.2 ด้านความคิดทางการเมือง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยส่วนใหญ่ทราบว่าผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งมีคุณสมบัติอย่างไร หากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะเสียสิทธิอะไรบ้าง และส่วนใหญ่ทราบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่ผ่านการเลือกตั้งจะอยู่ในวาระคราวละกี่ปี แต่ก็มีนักเรียนบางส่วนที่ไม่มีความรู้ การไม่เห็นความสำคัญ และความเบื่อหน่ายต่อระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยสอดคล้องกับ นักทฤษฎีบางคน กล่าวได้ว่าประชาชนในปัจจุบันนี้ได้เห็นเพียงแต่ภาพลวงตาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากพวกเขาไม่สามารถจับต้องการทำงานจากรัฐบาลได้อย่างแท้จริง ประชาชน

เหล่านั้นได้แต่หวังว่าผู้แทนที่ตนเลือกเข้าไปนั้นจะทำตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ และการจัดตั้งรัฐบาลในบางครั้งก็ได้รับเลือกเข้ามาจากเสียงข้างน้อย รวมไปถึงแนวคิดการเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่แทนตนในการทำงานของรัฐ ซึ่งไม่ได้มีตัวเลือกที่มากนัก และพบว่าผู้ลงคะแนนเสียงมีอิทธิพลน้อยมาก และอาจจะละเลยประเด็นปัญหาทางการเมือง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มผลประโยชน์ได้ประโยชน์ต่อตนเอง แต่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม วิกีพีเดีย (2553 : 1-20) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2551 : 62-63) รายงานว่า ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในมาตรา 87 กำหนดว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังเห็นความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยส่วนใหญ่ยังต้องการให้นายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้ง เนื่องจากเห็นว่าประเทศไทย เป็นประเทศประชาธิปไตย นายกรัฐมนตรีต้องมาจากเสียงส่วนใหญ่ และนักเรียนส่วนใหญ่ก็เห็นว่าการเลือกตั้งมีความสำคัญมากต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2.1.3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งในระบอบประชาธิปไตยเพราะสังคมใดมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงย่อมมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงด้วย และโดยเฉพาะนักเรียน ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติและเป็นพลังที่สำคัญทางการเมืองที่มีต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย จึงควรอย่างยิ่งที่จะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงแต่จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มนักเรียนผู้เริ่มมีสิทธิเลือกตั้ง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักอย่างมาก สอดคล้องกับนักรัฐศาสตร์ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยอันเป็นสาเหตุของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการพยายามหาสาเหตุว่าเหตุใดสังคมหนึ่ง ที่มีการขยายตัวของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอย่างมาก ในขณะที่อีกสังคมหนึ่ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีน้อยหรือแทบจะไม่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองเลย Milbrath and Goel (1977 : 30-32) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัจเจกบุคคลโดยแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม (Environment Stimuli) หมายถึง ลักษณะของระบบสังคม (Social System) และสภาพการณ์ทางการเมือง (Political Setting) ซึ่งไม่เพียงจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับขอบเขตปทัสถานและทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็จะรับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมได้ไม่เท่ากัน เพราะเขาจะเลือกรับรู้และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสม และตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล (Personal Factors) มี 5 ประการด้วยกัน คือ พันธุกรรมแรงขับ ความต้องการทางจิตใจและร่างกาย และความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน ปัจจัยส่วนบุคคลจึงถือเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้บุคคลเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่แตกต่างกันออกไป องค์ประกอบพื้นฐานของบุคคลโดยทั่วไปมักถูกกล่าวถึงภูมิหลังของบุคคลนั้น ๆ เช่น เพศ อายุ สีผิว ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ และที่อยู่อาศัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำสิ่งที่เป็นภูมิหลังของนิสิต ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ตำแหน่งหน้าที่การงาน การสังกัดกลุ่ม เพราะต่อไปนักเรียนเหล่านี้จะต้องเป็นพลังที่ขับเคลื่อนประเทศชาติและระบอบประชาธิปไตยในอนาคต ดังนั้นจึงควรอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษาจะต้องสร้างและส่งเสริมบรรยากาศภายในโรงเรียนเพื่ออบรมให้นักเรียน มีจิตใจและอุดมการณ์สอดคล้องกับประชาธิปไตยโดยเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงออกทางการเมืองอย่างอิสระ และควรมีการฝึกกิจกรรมทางการเมืองให้นักเรียน เช่น กิจกรรมรณรงค์หาเสียง การลงคะแนนเสียง เป็นต้น เพื่อที่จะให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเมืองแบบประชาธิปไตย

2.1.4 ด้านการกล่อมเกลாதองการเมือง เห็นด้วยกับกระบวนการกล่อมเกลாதองการเมือง ที่จะทำให้นักเรียนได้เข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และสามารถร่วมพัฒนาความคิด ในระบอบประชาธิปไตยที่ดีขึ้น เนื่องจากระบอบประชาธิปไตยที่ดียังต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างที่เป็นปัจจัยต่อการพัฒนาประชาธิปไตย การกล่อมเกลาทองการเมืองก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาใช้ในโรงเรียนเพราะจะได้พัฒนานักเรียนให้มีวิสัยทัศน์ที่ดีและถูกต้องได้ปฏิบัติทางการเมือง เช่น การให้ข่าวสารทางการเมืองและการปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองแก่นักเรียนโดยมีสื่อกลางทำหน้าที่สำคัญ ได้แก่ โรงเรียน ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มศาสนา ยกตัวอย่าง ในครอบครัวของนักเรียน ซึ่งเป็นสถาบันสำคัญต่อการเรียนรู้ทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง และความคิดทางการเมือง โดยนักเรียนจะเพิ่มเติมทัศนคติ ความเชื่อ ตลอดจนค่านิยมที่เกี่ยวกับการเมือง ได้รับการถ่ายทอดจากคนในครอบครัวด้วยการยอมรับ การกล่อมเกลาทองการเมืองในระบบสถานศึกษา ซึ่งสามารถสร้างด้วยการทำหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับระบอบประชาธิปไตย และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ทางการเมือง และเป็นพลเมืองของชาติที่มีความเข้าใจต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การสร้างกิจกรรมหรือพิธีการที่เกี่ยวข้องให้เห็นว่าการทำกิจกรรมภายใต้แนวคิดในระบอบประชาธิปไตย เพื่อการปลูกฝังความคิดแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการกล่อมเกลาทองการเมืองอีกส่วนคือ ครูผู้สอน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการยอมรับของนักเรียน ครูผู้สอนควรมีศักยภาพต่อการให้ความรู้ด้านประชาธิปไตยที่ดี

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการศึกษา พบว่า ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานการปกครองในระบบประชาธิปไตย เช่น สิทธิการเลือกตั้ง ดังนั้น องค์กรที่เกี่ยวข้องควรต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับนักเรียนซึ่งเป็นผู้ที่เริ่มมีสิทธิในการเลือกตั้งให้มีความรู้และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจต่อระบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง

3.1.2 ควรมีการพัฒนาโครงสร้างของหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนการสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมในรูปแบบประชาธิปไตยจากวิธีและกระบวนการกล่อมเกลாதงทางการเมืองให้นักเรียนมีความเข้าใจในระบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปถ่ายทอดให้กับบุคคลใกล้ชิดได้

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 จากกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ สามารถตอบโจทย์ได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ยังไม่เคยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยติดตามกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว หลังจากที่มีการใช้สิทธิในการเลือกตั้งแล้ว ถึงความชัดเจนของการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับความคิดทางการเมืองในระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.2.2 ควรมีการศึกษาถึงช่องทางในการประชาสัมพันธ์ด้านข่าวสารทางการเมืองในกลุ่มผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งในทุกระดับชั้น

3.2.3 ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ อีก เพื่อจะทำให้ทราบว่า มีตัวแปรใดอีกบ้าง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนที่มีผลต่อความคิดทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

3.2.5 ควรมีการศึกษาวิจัยกระบวนการกล่อมเกลาทงทางการเมืองของนักเรียนผู้เริ่มมีสิทธิเลือกตั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.2.6 ควรมีการศึกษาวิจัยคุณภาพความเที่ยงตรงกระบวนการผลิตข่าวสารทางการเมือง เพื่อการเผยแพร่สู่สาธารณชนมีปัจจัยเกี่ยวข้องอย่างไรบ้างที่จะทำให้ข่าวสารมีความน่าเชื่อถือได้ องค์กรใดบ้างสมควรเข้าไปมีหน้าที่ควบคุมการผลิตเป็นการพัฒนาสื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ในสังคมประชาธิปไตยแบบผาสุก